

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject: JUS100 - Jantføring i juridisk metode
og norsk rettsystem

kode:

Course code: JUS100

Eksaminand nr.:

Examinee no.: 171

Dato og år:

Date and year: 08.12.2011

Ark. nr.

sheet no. 1

av

out of 12

i alt

total no.

Oppgave 1

Jeg skal i denne oppgaven gjøre rede for forskjellen på skjønnutøvelse og håndtering av uklare begreper i lovteksten, samt forklare prinsipper og faldere i tolkning av en lovtekst.

Først vil jeg ta for meg forskjellen på skjønnutøvelse og håndtering av uklare begreper i lovteksten.

Lovteksten er skrevet på en generell måte. Dette på grunn av at den ville blitt alt for omfattende og vanskelig å bruke om det skulle være detaljerte lover om alle mulige forhold. Lovteksten må oppå kunne møte forandringer i samfunnet, som bruk av nye elektroniske hjelpemidler når det gjelder skriftlig dokumentasjon, eller e-beskrivelse/samtaler. Loven er skrevet for å kunne forstås ved språklig forståelse, med terminologi der det trengs. ~~Dette gjør~~ Totalt sett gjør dette at lovteksten har en del uklare begreper. For eksempel trikklovsloven av 28. juni nr. 107⁽¹⁹⁵⁷⁾, § 1 a. ~~§ 1 a.~~ 1. ledd 3. punktum "... hvor almenhetens fordeel vil være til utilbørlig fortrengsel for eier..." Her er det utklart hva som legges i begrepet 'utilbørlig'. Jeg vil komme nærmere inn på prinsippene for tolkning senere i oppgaven.

Skjønnutøvelse går ut på noe annet. Man bruker ikke skjønn på å forstå hva som legges i begrepet 'utilbørlig'; det er tolkning. Skjønnutøvelse brukes etter at man har funnet ut hva regelen sier, altså tolkningen. ~~Det for~~ Skjønnutøvelse kan deles inn i 3 deler; subsumsjon

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject: INNFORING I JURIDISK METODE OG NORSK

kode:

Course code: JUS100

Eksaminand nr.:

RETSSYSTEM

Examinee no.:

171

Dato og år:

Date and year: 08.12.2011

Ark. nr.

sheet no.

2

av

out of

12

i alt

total no.

Sjøn, domstolssjøn og forvaltningsjøn.

Subsumsjøn har en del med tolkning av lovteksten å gjøre. Etter å ha tolket lovteksten, ser man på hva av faktum i saken som kan legges under regelen. Man finner altså punkter av regler, binder de opp til faktum i saken, og setter det sammen til en helhet. Man subsumerer.

Domstolssjøn gir ut på at loven allerede er tolket, og siktede er dømt skyldig. Her gir loven mulighet for bruk av sjøn ved straffe utmåling og i erstatningsaker. Loven skaper rammen for sjønsvetordsen, ved f.eks straffeloven av 22. mai nr. 10 1902, § 385 "Med bøter eller fengsel inntil 6 måneder eller begge deler straffes den som under slagmål..." Her blir personen dømt, men det er opp til dommer i saken til å vurdere om domte skal få bøter, eller fengsel, og hvor mye. Det vi ser på her er bruk av "hvis" det og det vilkåret er oppfylt, "så" ~~for~~ kan den og/eller den rettsfølgen sluttes. I slike saker må dommer vekte de forskjellige forhold i saken og bruke rettshilder som tidligere dommer, ofte høyesteretts dommer, for å avveie straff.

"Hvis" det eller det vilkåret er oppfylt så "kan" brukes også i forvaltningsjøn. Forvaltningsjøn har man for at loven skal kunne brukes i forskjellige deler av landet og tilpasses lokal forvaltning. Vi finner at loven åpner for forvaltningsjøn i plan og bygningloven av 27. juni nr 71, 2008. For eksempel i byggesaker er det opp til kommunen å gi byggetillatelse til de som søker dette. Hvis loven hadde vært spikret, ville man ikke

kunne tilpasset avgjørelsen etter faktiske forhold på stedet. Det samme gjelder fets sjenkebevilling.

Jeg skal nå forklare litt om tolkning og prinsipper og faktorer som styrer tolkningen. For å tolke en lovtekst bruker man først lovteksten i seg selv. ~~Deretter~~ Om det faktisk er spørsmål om forståelse, kan man bruke rettskildene, listet under

- 1 lovteksten
- 2 forarbeider
- 3 rettspraksis
- 4 andre myndigheters praksis
- 5 privat praksis
- 6 reelle hensyn

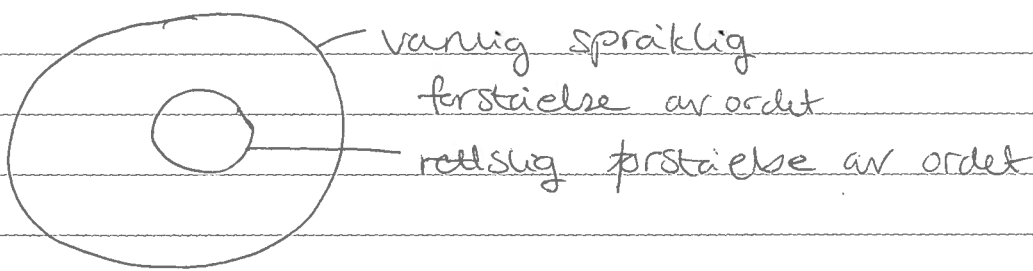
Det mest vanligste eller viktigste er de tre øverste. Ved spørsmål om tolkning er det mye å hente i lovens forarbeider, NOU (norges offentlige utredninger), prop. L og Innst. L er her viktige dokumenter, som gir innsikt i formål med loven, hvem den er ment for, og hvorfor den er til. Høyesteretts dommer, og også dommer fra ting- og lagmannsretten ~~er~~ kan brukes, om det ikke er dommer i aktuell sak fra høyesterett. Man kan da se på hvordan høyesterett har tolket loven tidligere.

Når man tolker lovteksten og bruker rettskilder er det noen prinsipper man bruker, som jeg nå skal forklare.

Antitetisk tolkning. Her tolker man det som står

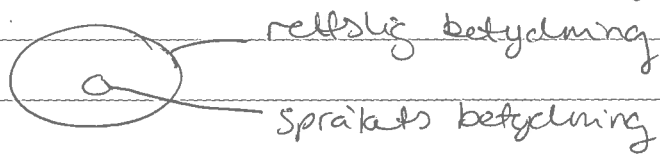
i lovteksten, og slutter at det motsatte er gjeldende rett. Altså, om loven sier noe er ulovlig, kan man tolke det antitetisk som at det som ikke er ulovlig, er lov. Et eksempel finner vi i Vergemålsloven av 26. mars 2010, nr 9 § 8 om mindreårige sierat" personer som ikke har fylt 18 år, er mindreårige". Antitetisk tolket er personer som har fylt 18 år myndige.

Innskrenkende tolkning går ut på at et ord i vanlig språkbruk har en viss betydning eller definisjon, ~~defineres den~~ vil den i innskrenkende tolkning ha en mindre område, man skjærer av noe av ordets omfang-område, illustrert under

Et eksempel er begrepet "multeberland", hvor det i språklig forståelse ligger at multeberland er et område mark ~~mark~~ hvor det vokser multer. Loven definerer derimot multeberland som område mark som har så så mye multer per km².

Utvidende tolkning er når begrepet får større betydning enn det normalt har i dagligtalen, altså omvendt av innskrenkende tolkning

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject: JUS 100

kode:

Course code: JUS100

Eksaminand nr.:

Examinee no.: 171

Dato og år:

Date and year: 08.12.2011

Ark. nr.

sheet no. 5

av

out of 12

i alt

total no.

Et eksempel på det er passivdommen. Der tolket retten utvidende ved at en bit på 14 fot gikk under lovtekstens begrep "skip".

Analogisk tolkning likner utvidet tolkning, men går lenger fra lovteksten. Eksempelvis er bruk av ekteeksplosiv på samboerskap. Dette gjøres fordi ekteeksplosiv ble skrevet da samfunnet så godt som ikke hadde samboerskap. For å møte samfunnsutviklingen, tolkes dermed retten loven analogisk.

En siste tolkningsprinsipp går ut på å tolke loven ordrett, språklig.

Ved bruk av rettskilder til tolkning og ved bruk av skjønnutøvelse, er det forskjellige prinsipper som legger til rette for rettingen, altså hvor mye de skal bety. Ved bruk av rettspraksis ser man på om det finnes flere dommer rundt den aktuelle saken, om dommen er fra høyesterett, om dommen er gammel, om dommen beårsaget av vanlig 5 dommere, i stortingsrett (11 dommere) eller i plenum (alle 19 dommere). I tillegg ser man på om hvor stort flertall det var. Var det uenighet?

Ved bruk av forarbeider ~~er~~ vektis dert som ligger nærmest ~~forarbeidet~~ ~~tyngst~~ ~~tyngst~~ tyngst, om det skulle være kolliderende tolkninger.

For man vektis en rettskilde, brukes relevansprinsippet, for å se om rettskilden er relevant for faktum i saken. Deretter vektis de forskjellige kildene etter vektisprinsippet allerede beskrevet ovenfor, for til slutt å bruke slutningsprinsippet. Hvilke slutninger kan vi ta etter bruken av relevante kilder knyttet til faktum i saken.

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject: JUS 100

kode:

Course code: JUS 100

Eksaminand nr.:

Examinee no.: 171

Dato og år:

Date and year: 08.12.2011

Ark. nr.

sheet no. 6

av

out of 12

i alt

total no.

Det brukes også 3 prinsipper ved konflikt under konfliktløsning. Om ~~konflikt~~ regler kolliderer, brukes lex-superior prinsippet. Da er det slik at grunnlov går foran formell lov, formell lov foran forskrift, osv.

Lex-posterioris går ut på at yngre lov venter tyngre enn gammel lov, gamle lover må leses med oldtidsbriller, og nyere lover er mer tilpasset dagens samfunn.

Lex-specialis prinsippet går ut på at unntaksregler går over hovedregler. Specialregler går over hovedregel. Eksempelvis Offentlegloven av 5 mai 2006, nr 13. Formålet med loven er "å legge til rette for at offentleg versend er open og gjennomsiktig..." Altså er hovedregelen at offentlige dokument ~~skal være offentlige~~ er som "sakdokument, journaler, og liknende register..." fra §3, første ledd er oppe for innsyn, om ikke annet følger av lov eller forskrift med henvisning til lov. Unntakt finner jeg i §13, 1. ledd "opplysninger som er underlagt teieplikten i lov eller i medhold av lov, er unntatt fra innsyn".

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject: JUS100

kode:

Course code: JUS100

Eksaminand nr.:

Examinee no.: 171

Dato og år:

Date and year: 08.12.2011

Ark. nr.

sheet no. 7

av

out of 12

i alt

total no.

Oppgave 2

Norge er et av landene som er med i EØS-avtalen. Av EFTA-landene Sveits, Liechtenstein, Island og Norge er det kun Sveits som ikke er med i EØS-avtalen. EØS-avtalen ble inngått i 1992 og satt i kraft fra 1994. Det gir EØS-landene tilgang til EU's indre marked av varer, arbeid, kapital og tjenester, mot at landene legger seg under EU's lovgivning.

Hvis EU kommer med et nytt direktiv som kan gjelde EFTA-landene, sendes direktivet til EFTA-skriftet. Alle EFTA-landene blir varslet EFTA, med representanter fra hvert land, ~~tar se~~ beslutter om EU-direktivet er innunder EØS-avtalen. Om det er, implementeres EU-direktivet i EØS-avtalen. Da denne beslutningen er vedtatt, varsles igjen EFTA-landene som er med i EØS-avtalen. I Norge betyr dette at Stortinget og regjeringen må ta stilling til om de vil godkjenne den nye loven og ta den inn i nasjonal lov. I forskjellige saker krever EU enten at ~~EU's lov~~ den aktuelle loven blir implementert direkte i norsk lov eller at den tilpasses norsk lov. Dette varierer.

洛夫orlaget fra EU må da gjennom vanlig prosedyre i Norge, ved å behandles i Stortinget i plenum i to runder med flertall, minst 3 dagers mellomrom mellom hver behandling. Ved vedtak^{en} sendes det til sanksjonering ved kongen i statsråd, hvor kongen skriver under og statsministeren kontra-signerer.

Hvis Stortinget og regjeringen ikke godtar EU-direktivet, kan de ikke legge ned veto, og stoppe hele

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject: JUS100

kode:

Course code: JUS100

Eksaminand nr.:

Examinee no.: 171

Dato og år:

Date and year: 08.12.2011

Ark. nr.

sheet no. 8

av

out of 12

i alt

total no.

direktivet, ^{dette} fordi Norge ikke er medlem av EU. Norge kan derimot bruke reservasjonsretten sin. Om Norge skulle ta i bruk denne retten, har vært opppe til debatt i det siste, ved bl. annet postdirektivet og databegynningsdirektivet. Norge har ennå ikke benyttet seg av reservasjonsretten.

Om Norge skulle benytte seg av reservasjonsretten, betyr det at enten må EØS-avtalen reforhandles, direktivet gjøres om, eller Norge måtte gå ut av EØS-avtalen.

~~Ved at EØS-avtalen gjør EU's lov til norsk lov,~~

Ved at EØS-loven av 27 nov 1992 nr 109 er Norsk lov, er ~~en~~ mange av EU's direktiver Norsk lov. Dette har stor påvirkning når det gjelder rettskilder. EU's lovverk har ikke rettskilder i samme grad som Norge. EU direktivene har ikke ~~en~~ ^{de} forarbeider som i Norge, ~~for~~ ~~nu~~, de forskjellige forarbeidene er offentlige. EU direktivene har derimot en fortale. Forarbeidene er ikke offentlige og tilgjengelige som i Norge. Fortalen sier noe om definisjoner av begreper, hensikt og virkeområde. EØS-loven og EU's lover er også bygget ~~oppe~~ på prinsipp ^{om} dynamisk regler. Dette gjør det vanskelig for norsk rettsvesen til enhver tid å vite hva som er gjeldende rett. Et eksempel på dette er Finansdommen. Veronika Finanger ble stukket i en tilalekke der hun var passasjer og sjoføreren beruset. Staden forte til uføre av den da unge jenta. Hun gikk til sak ~~for~~ mot forsikringselskapet IF, som nektet henne erstatning på grunnlag av at hun satt på med beruset sjåfør. Saken gikk til Høyesterett, som dømte etter norsk lov at IF fikk medhold i saken.

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject: JUS 100

kode:

Course code: JUS 100

Eksaminand nr.:

Examinee no.: 171

Dato og år:

Date and year: 08.12.2011

Ark. nr.

sheet no. 9

av

out of 12

i alt

total no.

Finanser gikk så til sak mot den Norske stat, til EFTA-domstolen. Etter EØS-loven av 27 nov. 1992, nr 104 § 1, 1. punktum "... Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet skal gjelde som norsk lov..." ble den Norske stat dømt til å betale Finanser erstatning og betale sakskostninger. I EF-domstolen var liknende sak dømt for, og fordi EFTA-domstolen følger EF-domstolen, fikk altså Finanser medhold. ~~Dette~~

Denne dommen fikk betydning for videre norsk rettspraksis, og er et godt eksempel på både hvordan Norge må forholde seg til EU's regler og rettspraksis, og også hvordan Norsk rettspraksis endrer seg.

Oppgave 3

Hovedspørsmålet er om Peder Ås har brutt jaktreglene. Som utgangspunkt for tolkingen vil jeg bruke villloven av 29. mai 1981 nr 38.

Først vil jeg se på om Peder Ås hadde lov til å jakte på stedet. Opplyst i oppgaveteksten er at han er grunneier, eier av et småbruk på lille vikmoen. I henhold til § 27 har Peder Ås lov til å jakte på stedet.

Videre undersøker jeg om Peder Ås har lov til å jakte på rev. Av villlovens § 2 defineres vilt som "alle villlevende landpattedyr...". Reven var ikke en del av buskaper på småbruket, ei heller buskaper på nærliggende bruk legger jeg til grunn at rever et villlevende landpattedyr, altså er rev vilt. Som det fremgår ovenfor har Peder Ås lov til å jakte på vilt, altså har han lov til å jakte på rev.

Ut i fra oppgaveteksten går jeg ut ifra at Peder Ås jaktet innenfor jakttidene, jfr. § 10. Jeg legger til grunn at Politidirektør Eriksen legger villlovens kapittel VI til grunn, og ikke § 10.

Det går ikke frem av oppgaveteksten hva slags våpen Peder Ås brukte. Siden det er skrevet at han løste 1 skudd går jeg ut ifra at det ikke var brukt halvautomatisk rifle eller hagle før mer enn to skudd, og at han dactet med krott.

Faktum i oppgaveteksten er at Peder Ås jaktet fra traktor, fra et dusstepp. Av dette slutter jeg at Peder Ås stod på offentlig veg når han løsnet skudd.

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject: JUS 100

kode:

Course code: JUS100

Eksaminand nr.:

Examinee no.: 171

Dato og år:

Date and year: 08.12.2011

Ark. nr.

sheet no. 11

av

out of 12

i alt

total no.

Jfr. § 21, 1. ledd bokstav a, er det forbudt å løse skudd fra "offentlig veg eller jernbane". For da Peder Ås løsnet skudd, "han felle reven på første skudd," og i det tidspunkt befant seg på trakterens stigebrunn, parkert på busstopp, som er offentlig veg, var dette ulovlig.

I henhold til § 21, 1. ledd bokstav d, er det forbudt å "løse skudd fra luftfartøy eller motorkjøretøy". Peder Ås Det fremgår at Peder Ås felle reven fra stigebrunn på trakteren. I språklig forstand er trakter et motorisert kjøretøy. Loven sier ikke noe om kjøretøyet skal være i bevegelse, men ^{hensikten med loven er human jakt og gir inntrykk av} ~~at man ikke skal kunne jage vilt med motorisert kjøretøy for å felle det. Tolket slik, trøt ikke Peder Ås loven.~~ Her er jeg derimot noe usikker, og ville i en rettsak gått til forarbeidene eller lignende dommer for å se hva rettspraksisen tolker regelen som.

Nå vil jeg se på bruken av åte og lyskaster. Faktum er at Peder Ås har hengt opp lyskaster på låvevegg og i et tre, samt lagt ut åte tak låven. I henhold til § 20, 3. ledd, 2. punktum er "kunstig lys i jaktøyemed, bortsett fra åtejakt på rev, når lyskilden er fast anbragt på husvegg" forbudt. Peder Ås hadde lagt ut åte av andelytt, og jaktet på rev. Dette er lov. Lyskilden var derimot festet til et tre. Selv om denne blåste ned og gikk i stykker, var dette tilfældigheter, og Peder Ås hadde prøvd å bruke lyskasteren. Dette er i henhold til loven forbudt.

Ser jeg på lyskasteren festet på låvevegg. I oppgave

Eksamen i emne/fag: JUS100
Examination in subject: JUS100

kode: JUS100
Course code: JUS100

Eksaminand nr.: 171
Examinee no.: 171

Dato og år: 08.12.2011 Ark. nr. 12 av 12 i alt
Date and year: 08.12.2011 sheet no. 12 out of 12 total no.

teksten går det fram at den var "strødd fast". Herunder vil jeg definere dette som fast anbragt. Lovteksten ~~seier~~ sier at lyskilden skal være "fast anbragt på husvegg". Peder Ås festet den på laiveveggen. Som del av et småbruk, tolker jeg lovteksten analogisk og ser på omstendighetene at laiveveggen går inn under husvegg. Altså hadde Peder Ås lov til å jakte ror med lyskilde festet til laiveveggen etter denne tolkningen.

Med dette kan jeg oppsummere med at Peder Ås brøt viltloven §20, 3 ledd, 2. punktum ved bruk av lyskilde i tre, samt viltlovens §21, 1. ledd bokstav a. Tvilen kom Peder til gode under samme paragraf bokstav d, ~~§20, 3 ledd, 2. punktum~~ samt §20, 3. ledd, 2. punktum om lyskilde på laivevegg. Totalt sett kan jeg derimot konkludere med at Peder Ås brøt jaktreglene.